

สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi experimental research) ซึ่งเป็นการศึกษาวิจัยแบบศึกษาวิจัยกลุ่มเดียววัดแบบอนุกรมเวลา (The One Group Time Series Design) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการใช้รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่

สมมติฐานการวิจัย

ความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ภายหลังการใช้รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ พยาบาลวิชาชีพที่สำเร็จการศึกษาใหม่ และปฏิบัติงานในแผนกผู้ป่วยใน โรงพยาบาลทั่วไป
2. กลุ่มตัวอย่าง คือ พยาบาลวิชาชีพที่สำเร็จการศึกษาใหม่ ในปีการศึกษา 2548 จำนวน 19 คน ผ่านการสุ่มนิเทศจากกลุ่มการพยาบาล ปฏิบัติงานในแผนกผู้ป่วยในโรงพยาบาลชัยภูมิ มาแล้วเป็นเวลา 3 เดือน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยเครื่องมือ 2 ชุด คือ

1. เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการทดลอง ได้แก่
 - 1.1 โปรแกรมการใช้รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยง เป็นโปรแกรมการฝึกอบรมพยาบาลที่เลี้ยงให้มีความรู้เกี่ยวกับความหมาย แนวคิด หลักการพื้นฐานการจัดรูปแบบพยาบาลที่เลี้ยง บทบาทพยาบาลที่เลี้ยงและทักษะที่จำเป็นในการปฏิบัติบทบาทพยาบาลที่เลี้ยง ผู้วิจัยสร้างโปรแกรมนี้ขึ้นจากแนวคิดรูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงของ Morton-Cooper and Palmer (2000) โปรแกรมนี้ได้ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ หลังจากนั้นได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ภายใต้ความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
 - 1.2 คู่มือการใช้รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยง เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อให้พยาบาลที่เลี้ยงได้ศึกษาด้วยตนเองหลังจากเข้าร่วมการฝึกอบรมการใช้รูปแบบพยาบาลที่

เลี้ยง รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงเมื่อปฏิบัติงานร่วมกับพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่และคู่มือนี้ ได้ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ และได้ปรับปรุงแก้ไขตาม ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ หลังจากนั้นได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ภายใต้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

1.3 แบบวัดความรู้เรื่องพยาบาลที่เลี้ยง เป็นแบบวัดความรู้พื้นฐาน เกี่ยวกับพยาบาลที่เลี้ยง สำหรับพยาบาลที่เลี้ยงเป็นผู้ตอบก่อนและหลังการอบรม (Pre-Post test) ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษา ทบทวนตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพยาบาลที่เลี้ยง ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบปรนัยมี 4 ตัวเลือก ผ่านการแก้ไขเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษา และให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ โดยใช้เกณฑ์ความคิดเห็นตรงกันของผู้ทรงคุณวุฒิร้อยละ 80 ขึ้นไปข้อคำถามจำนวน 15 ข้อ ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 1 มีค่าความยากง่ายอยู่ในช่วง .43-.83 และมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ในช่วง .20-.80 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ยอมรับได้

1.4 แบบประเมินพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติงานของพยาบาลที่เลี้ยง เป็น เครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อติดตามการปฏิบัติงานของพยาบาลที่เลี้ยง โดยพยาบาลที่สำเร็จ การศึกษาใหม่เป็นผู้ประเมินการปฏิบัติบทบาทพยาบาลที่เลี้ยงของพยาบาลที่เลี้ยงขณะ ปฏิบัติงานร่วมกันในระหว่างการทดลอง 4 สัปดาห์ ซึ่งจะประเมินทุกสัปดาห์ โดยใช้แบบประเมิน พฤติกรรมการปฏิบัติงานของพยาบาลที่เลี้ยง ประกอบด้วยการปฏิบัติกิจกรรม 4 บทบาท ได้แก่ บทบาทที่ปรึกษาและผู้ให้คำปรึกษา บทบาทครู บทบาทผู้สนับสนุน และบทบาทผู้อำนวยความสะดวก โดยลักษณะของแบบประเมินจะเป็นแบบ Check list ว่าปฏิบัติ ไม่ปฏิบัติ ซึ่งแบบประเมิน นี้ได้ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ และปรับปรุงเนื้อหาบางข้อเพื่อให้ เนื้อหาครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการได้ข้อคำถาม 25 ข้อนำมาหาค่าความเที่ยงโดยใช้การ หาความคลาดเคลื่อนตามวิธี Cornell technique ของกัตแมน (Guttman) ได้ค่าสัมประสิทธิ์การ สร้างใหม่ได้(R) เท่ากับ .9 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ยอมรับได้

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบวัดความสามารถในการ ปฏิบัติงานของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ เป็นแบบวัดความสามารถในการปฏิบัติงานของ พยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ ผู้วิจัยสร้างข้อคำถามขึ้นโดยบูรณาการจากความสามารถในการ ปฏิบัติงานของพยาบาลระดับ Novice ของ Benner (1984) และแนวคิดสมรรถนะของพยาบาล ปฏิบัติการระดับที่ 1 ตามบันไดอาชีพของ นงนุช เตชะวีระกร (2547) โดยศึกษาใน 4 องค์ประกอบ หลัก คือ ความสามารถด้านการดูแลผู้ป่วย ความสามารถด้านมนุษยสัมพันธ์และการติดต่อสื่อสาร ความสามารถด้านการตัดสินใจและแก้ปัญหา ความสามารถด้านการพัฒนาและการประกัน

คุณภาพ ลักษณะของแบบวัดเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ประกอบด้วยข้อคำถาม 20 ข้อได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยการหาความตรงตามเนื้อหาและความเที่ยงของเครื่องมือโดยการนำไปทดลองใช้ ซึ่งได้ค่าความเที่ยง เท่ากับ .96

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

1. ขั้นเตรียมการทดลอง มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1.1 เตรียมเครื่องมือ โดยผู้วิจัยสร้างและปรับปรุงเครื่องมือสำหรับใช้ในการวิจัยทั้งหมดตามขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่กล่าวมาแล้ว ประกอบด้วยเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการทดลอง ได้แก่ โปรแกรมการให้รูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยง คู่มือการให้รูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยง เครื่องมือกำกับการทดลอง ได้แก่ แบบวัดความรู้เรื่องพยาบาลพี่เลี้ยง แบบประเมินพฤติกรรมการปฏิบัติงานของพยาบาลพี่เลี้ยง เครื่องมือใช้ในการประเมินผลการทดลอง ได้แก่ แบบวัดความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่

1.2 การเตรียมสถานที่สำหรับการทดลอง โดยผู้วิจัยทำเรื่องขอหนังสือจากคณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ส่งถึง ผู้อำนวยการโรงพยาบาลชัยภูมิ เพื่อขอทำการดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย โดยการแจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการและระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย ประสานงานกับหัวหน้ากลุ่มการพยาบาลโรงพยาบาลชัยภูมิและหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลชัยภูมิ เพื่อแจ้งวัตถุประสงค์ในการทำวิจัยและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.3 การเตรียมการอบรม โดยผู้วิจัยกำหนดหลักสูตรที่ใช้ในการอบรมพยาบาลพี่เลี้ยงมีเนื้อหาตามรายละเอียดในโปรแกรมการให้รูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยง กำหนดคุณสมบัติของพยาบาลประจำการที่เข้ารับการอบรมพยาบาลพี่เลี้ยง จากนั้นเขียนโครงการนำเสนอต่อผู้อำนวยการโรงพยาบาลชัยภูมิเพื่อขอทำการจัดอบรมและทำหนังสือเชิญวิทยากรที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาในการอบรม

2. ขั้นตอนการทดลอง มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1 เตรียมพยาบาลพี่เลี้ยง ผู้วิจัยประสานงานกับหัวหน้าหอผู้ป่วยที่มีพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ปฏิบัติงาน เพื่อดำเนินการ การคัดเลือกพยาบาลประจำการเป็นพยาบาลพี่เลี้ยงตามคุณสมบัติที่กำหนด จำนวนทั้งสิ้น 19 คน ผ่านการเห็นชอบจากหัวหน้ากลุ่มการพยาบาล

2.2 ดำเนินการจัดการอบรมพยาบาลพี่เลี้ยง และวัดความรู้พยาบาลพี่เลี้ยงก่อนและหลังการอบรม ใช้ระยะเวลาอบรม 2 วัน ณ ห้องประชุมราชพฤกษ์ โรงพยาบาลชัยภูมิ ในวันที่ 20-21 พฤษภาคม 2549 เวลา 08.00 น. – 16.00 น.

2.3 เก็บรวบรวมข้อมูลก่อนเริ่มการทดลอง (Pre-test) ประเมินความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ก่อนการทดลอง 2 ครั้ง โดยหัวหน้าหอผู้ป่วยที่มีพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ปฏิบัติงาน เป็นผู้ตอบแบบสอบถามแบบวัดความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ก่อนการทดลองครั้งที่ 1 ระหว่างวันที่ 15-20 พฤษภาคม 2549 และเก็บข้อมูลก่อนการทดลองครั้งที่ 2 ซึ่งมีระยะห่างกัน 1 เดือน ระหว่างวันที่ 15-20 มิถุนายน 2549

2.4 หลังการฝึกอบรมพยาบาลที่เลี้ยงแล้ว พยาบาลที่เลี้ยง จึงดำเนินการใช้รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงสำหรับพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ตามคู่มือการใช้รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยพยาบาลที่เลี้ยงปฏิบัติบทบาทที่ปรึกษาและผู้ให้คำปรึกษา บทบาทครู บทบาทผู้สนับสนุน และบทบาทผู้อำนวยความสะดวก ขณะปฏิบัติงานร่วมกับพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ เป็นเวลา 4 สัปดาห์ระหว่างวันที่ 1-31 กรกฎาคม 2549

3. ชั้นประเมินผลการทดลอง ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแจกแบบวัดความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยหัวหน้าหอผู้ป่วยเป็นผู้ประเมิน เมื่อสิ้นสุดการทดลองในสัปดาห์ที่ 4 เก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนในวันที่ 1-3 สิงหาคม 2549

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคล นำมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติการแจกแจงความถี่ และ ร้อยละ
2. เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอันดับที่ของคะแนนความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ ระหว่างก่อนและหลังการทดลอง โดยเปรียบเทียบดังนี้

2.1 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอันดับที่ของคะแนนความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ ระหว่าง ก่อนการทดลองครั้งที่ 1 และก่อนการทดลองครั้งที่ 2 โดยใช้สถิติทดสอบ Wilcoxon Signed Ranks Test และกำหนดระดับความมีนัยสำคัญที่ระดับ.05

2.2 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยอันดับที่ของคะแนนความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ ระหว่างก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง โดยใช้สถิติทดสอบ Wilcoxon Signed Ranks Test และกำหนดระดับความมีนัยสำคัญที่ระดับ.05

สรุปผลการวิจัย

1. คะแนนความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ ก่อนการทดลองระหว่าง ก่อนการทดลองครั้งที่ 1 และก่อนการทดลองครั้งที่ 2 พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ภายหลังการทดลองการใช้รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยง พบว่า คะแนนความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ภายหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองครั้งที่ 1 และก่อนการทดลองครั้งที่ 2 (ตารางที่ 3)

2. คะแนนค่ามัธยฐานความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ ก่อนการทดลอง ระหว่างก่อนการทดลองครั้งที่ 1 และก่อนการทดลองครั้งที่ 2 นำมาเปรียบเทียบกับสถิติ Wilcoxon Signed Ranks Test พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ตารางที่ 4)

3. คะแนนค่ามัธยฐานความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ ภายหลังการทดลอง ก่อนการทดลองและหลังการทดลองนำมาเปรียบเทียบกับสถิติ Wilcoxon Signed Ranks Test พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ตารางที่ 6) ภายหลังการทดลอง สูงกว่าก่อนการทดลอง

การอภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาผลของการใช้รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงสำหรับพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ ผลการวิจัย พบว่า ความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ ภายหลังการใช้รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงสำหรับพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ ความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ ภายหลังการใช้รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยง

จากผลการวิจัยอธิบายได้ว่า การใช้รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงสามารถปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพได้จริง เพราะทำให้พยาบาลที่เลี้ยงได้มีการพัฒนาศักยภาพตนเองทั้งในด้านความรู้เกี่ยวกับพยาบาลที่เลี้ยงและทักษะที่จำเป็นในการปฏิบัติบทบาทพยาบาลที่เลี้ยง โดยได้รับความรู้จากการอบรมในการเตรียมพยาบาลที่เลี้ยงและจากคู่มือการใช้รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยง ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับที่ พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์ (2546) กล่าวว่า การนำโปรแกรมที่เลี้ยงมาใช้ให้เกิดผลดีตามแนวคิดทฤษฎี และความคาดหวัง จำเป็นต้องมีการดำเนินการอย่างมีรูปแบบและ

มีระบบที่ถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของอัจฉรา บุญหนุน (2545) พบว่า ความพร้อมในการปฏิบัติบทบาทพยาบาลที่เลี้ยงของพยาบาลประจำการโรงพยาบาลบ้านหมี่หลังการฝึกอบรมหลักสูตรเตรียมความพร้อมพยาบาลที่เลี้ยงสูงกว่าก่อนฝึกอบรม จากการเตรียมความพร้อมนี้พยาบาลที่เลี้ยงจะช่วยเหลือพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ในขณะปฏิบัติงานร่วมกันตามกระบวนการปฏิบัติบทบาทพยาบาลที่เลี้ยงตามแนวคิดของ Morton-Cooper and Palmer (2000) ซึ่งเน้นสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลในการสร้างความไว้วางใจและความเข้าใจระหว่างพยาบาลที่เลี้ยงและพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ โดยแสดงบทบาทที่ปรึกษาและผู้ให้คำปรึกษา บทบาทครู บทบาทผู้สนับสนุน และบทบาทผู้อำนวยความสะดวก ทำให้พยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่สามารถเรียนรู้และสร้างประสบการณ์โดยตรงจากการปฏิบัติงานร่วมกับพยาบาลที่เลี้ยงซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ทักษะในการปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยนั้นๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของยุพิน ศิริโพธิ์งาม (2538) พบว่า ระบบพยาบาลที่เลี้ยงมีประโยชน์อย่างมากในการเพิ่มพูนทักษะความรู้ ความมั่นใจในตนเองต่อการปฏิบัติงานของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่และจากการช่วยเหลือตามบทบาทพยาบาลที่เลี้ยงต่างๆดังกล่าวเป็นการพัฒนาพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ทั้งความสามารถและทักษะด้านการพยาบาล (Meratoja et al, 2002) สอดคล้องกับการศึกษาของ Ronsten et al, (2005) พบว่า รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยง เป็นส่วนสำคัญต่อการประสบความสำเร็จของพยาบาลทั้งด้านวิชาชีพ และการพัฒนาคุณภาพการพยาบาล และจากการศึกษาของ ทวีวัฒนา เชื้อมอญ (2540) และยุพา พงษ์ประยูร (2545) พบว่า ความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลจบใหม่หลังการใช้รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงสูงกว่าก่อนการทดลอง และ O'Conner et al, (2001) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบความสามารถที่คาดหวังของพยาบาลจบใหม่กับความสามารถที่ปฏิบัติได้จริงหลังการทดลองใช้ระบบพยาบาลที่เลี้ยง โดยให้พยาบาลอาวุโส 139 คนประเมินความสามารถที่คาดหวังและให้พยาบาลที่เลี้ยงประเมินความสามารถที่ปฏิบัติได้จริงของพยาบาลใหม่ 36 คน พบว่า ความสามารถของพยาบาลใหม่ที่ปฏิบัติได้จริงสูงกว่าความสามารถที่คาดหวัง

จากผลการวิจัยเมื่อพิจารณาความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่หลังการใช้รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยง มีค่าคะแนนระดับความสามารถในการปฏิบัติงานด้านการดูแลผู้ป่วย ด้านมนุษยสัมพันธ์และการติดต่อสื่อสาร ด้านการตัดสินใจและแก้ปัญหา ด้านการพัฒนาและการประกันคุณภาพ สูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย สามารถอธิบายเหตุผลได้ดังนี้

ความสามารถในการปฏิบัติงานด้านการดูแลผู้ป่วย โดยรวม หลังการทดลองใช้รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยง สูงกว่าก่อนการทดลองเนื่องจากพยาบาลที่เลี้ยงได้ปฏิบัติงานตามรูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงโดยทำการสอน สาธิต พยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ในการปฏิบัติกรพยาบาลขั้นพื้นฐานและร่วมปฏิบัติงานกรณีให้การพยาบาลผู้ป่วยที่มีปัญหาซับซ้อน โดยนำกระบวนการพยาบาลมาใช้ในการให้การพยาบาลเพื่อประเมินปัญหาและความต้องการของผู้ป่วย ทำให้พยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ สามารถให้การพยาบาลขั้นพื้นฐานได้ถูกต้อง ประเมินปัญหาของผู้ป่วยได้ถูกต้องตามอาการและอาการแสดง วางแผนการพยาบาลได้ครอบคลุมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม และให้การพยาบาลที่ครอบคลุมด้านการป้องกันโรค การส่งเสริมสุขภาพ การรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสภาพผู้ป่วย สอดคล้องกับ Barton et al, (2005) ได้ทำการศึกษการพัฒนาโปรแกรมระบบพยาบาลที่เลี้ยงสำหรับพยาบาลจบใหม่ที่ Northeast Medical Center เมื่อเดือน สิงหาคม ค.ศ. 2002 ซึ่งมีการใช้โปรแกรมตามแนวคิด การพัฒนาความสามารถพยาบาลจบใหม่ของ Benner (Novice to Expert theory) โดยพยาบาลที่เลี้ยงดูแลพยาบาลจบใหม่แบบหนึ่งต่อหนึ่ง ในช่วงระยะเวลา 1 ปี ผลการศึกษาพบว่า ร้อยละ 86 ของพยาบาลจบใหม่มีความสามารถในการให้การพยาบาลขั้นพื้นฐานเพิ่มมากขึ้น ระดับคุณภาพการดูแลผู้ป่วยและความพึงพอใจของผู้ป่วยเพิ่มมากขึ้นและจากผลการศึกษาวิจัย พบว่าพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่มีความสามารถในการให้การพยาบาลขั้นพื้นฐานมากที่สุด รองลงมาตามลำดับคือการประเมินปัญหาผู้ป่วย การประเมินความต้องการผู้ป่วย การวางแผนการพยาบาลได้ครอบคลุมและการให้การพยาบาลได้ครอบคลุม ซึ่งความสามารถในการดูแลผู้ป่วยทั้ง 4 ข้อที่มีความสามารถรองลงมาดังกล่าวจะต้องใช้เวลาในการเรียนรู้และการฝึกทักษะจึงจะทำให้มีความสามารถในระดับมากขึ้นได้

ความสามารถด้านมนุษยสัมพันธ์และการติดต่อสื่อสาร โดยรวมหลังการทดลองใช้รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยง สูงกว่าก่อนการทดลอง เนื่องจากพยาบาลที่เลี้ยงได้ปฏิบัติตามรูปแบบพยาบาลที่เลี้ยง โดยแนะนำหลักการปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่น หลักในการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและกับทีมสหวิชาชีพที่ร่วมให้การดูแลผู้ป่วยเพื่อให้เกิดความร่วมมือ ประสานงานในการช่วยให้ผู้ป่วยได้รับการบริการและการช่วยเหลืออย่างมีประสิทธิภาพ (สุลักษณ์ มีชูทรัพย์, 2539) และนอกจากนี้พยาบาลที่เลี้ยงได้ทำการสอน สาธิต การให้ความรู้แก่ผู้ป่วยและญาติซึ่งเป็นการปฏิบัติบทบาทที่สำคัญของพยาบาลวิชาชีพที่ต้องปฏิบัติควบคู่ไปกับการปฏิบัติการพยาบาล สอนวิธีการบันทึกทางการพยาบาลที่มีคุณภาพคือบันทึกถูกต้อง ครบถ้วน ครอบคลุมทุกปัญหาและกิจกรรมการพยาบาลพร้อมการประเมินผลการให้การพยาบาล บันทึกเมื่อมีเหตุการณ์สำคัญหรือการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับผู้ป่วยอย่างชัดเจน ได้ใจความ เพื่อเป็น

เครื่องมือที่ใช้ในการสื่อสารกับทีมสหวิชาชีพที่ร่วมให้การดูแลผู้ป่วย จากการศึกษาที่พบความสำเร็จ การศึกษาใหม่ได้รับคำแนะนำและร่วมปฏิบัติงานกับพยาบาลที่เลี้ยง ได้รับการฝึกประสบการณ์ จนเกิดทักษะจึงทำให้ความสามารถด้านมนุษยสัมพันธ์และการติดต่อสื่อสารของพยาบาลที่สำเร็จ การศึกษาใหม่สูงกว่าก่อนการทดลอง

ความสามารถด้านการตัดสินใจและแก้ปัญหา โดยรวมหลังการทดลองใช้รูปแบบ พยาบาลที่เลี้ยง สูงกว่าก่อนการทดลอง เนื่องจากพยาบาลที่เลี้ยงได้ปฏิบัติตามรูปแบบพยาบาล ที่เลี้ยงโดยเฉพาะการปฏิบัติบทบาทที่ปรึกษาและผู้ให้คำปรึกษา คอยช่วยเหลือและให้คำปรึกษา เมื่อพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่เกิดปัญหาขณะปฏิบัติงานให้โอกาสและให้อิสระใน การตัดสินใจในการแก้ปัญหา และพยาบาลที่เลี้ยงปฏิบัติบทบาทผู้สนับสนุนมอบหมายงานให้ตาม ความรู้ความสามารถเพื่อให้พยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ได้แสดงความสามารถในตัดสินใจ แก้ปัญหาด้วยตัวเอง โดยพยาบาลที่เลี้ยงเป็นผู้ประเมินผลการปฏิบัติหลังมอบหมายงาน ให้ข้อมูล ย้อนกลับที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนางาน หลังการใช้รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยง ความสามารถ ด้านการตัดสินใจและแก้ปัญหาของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่จึงสูงขึ้นและเมื่อพิจารณา รายชื่อเกี่ยวกับการกำหนดแนวทางในการแก้ปัญหาระดับความสามารถอยู่ในระดับรองลงมาจาก ข้ออื่นในด้านเดียวกัน อาจเนื่องมาจากพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ยังมีความรอบรู้และ ประสบการณ์ยังไม่มากพอ สอดคล้องกับนิตยา ศรีญาณลักษณะ (2545) กล่าวว่า การตัดสินใจใน งานพยาบาลที่มีประสิทธิภาพนั้นนอกจากจะได้รับการฝึกทักษะมีอิสระการตัดสินใจรวมทั้ง สามารถอธิบายเหตุผลการกระทำของตนเองได้แล้วพยาบาลจะต้องมีความรอบรู้ในด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในขณะปฏิบัติงาน

ความสามารถด้านการพัฒนาและการประกันคุณภาพ โดยรวมหลังการทดลองใช้ รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยง สูงกว่าก่อนการทดลอง เนื่องจากโรงพยาบาลชัยภูมิอยู่ในระหว่างการพัฒนาคุณภาพเพื่อขอรับการประเมินเป็นโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพและการขอรับรองคุณภาพ มาตรฐานโรงพยาบาล (Hospital accreditation) จึงมีการกำหนดนโยบายการพัฒนาคุณภาพ ชัดเจน ดังนั้นในการกำหนดความรู้ในโปรแกรมและคู่มือการใช้รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงที่ผู้วิจัย สร้างขึ้นจึงได้กำหนดแนวทางการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาและการประกันคุณภาพ ของหน่วยงานที่สอดคล้องกับนโยบายคุณภาพของกลุ่มการพยาบาลและนโยบายคุณภาพของ โรงพยาบาล เพื่อให้พยาบาลที่เลี้ยงได้ปฏิบัติบทบาทในการสอน สนับสนุน ให้คำแนะนำปรึกษา อำนวยความสะดวก ให้พยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ปฏิบัติกิจกรรมการพัฒนาและการประกัน คุณภาพในเรื่องต่างๆ เช่น กิจกรรม 5 ส การประเมินความพึงพอใจของผู้ป่วยและญาติ การ ประเมินความเสี่ยงขณะให้การพยาบาลเช่น การป้องกันและการเฝ้าระวังการติดเชื้อใน

โรงพยาบาล การป้องกันการเกิดแผลกดทับ การรายงานอุบัติการณ์หรือความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น ซึ่งกิจกรรมพัฒนาคุณภาพต่างๆนี้ พยาบาลทุกคนซึ่งรวมทั้งพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่จะต้องมีความรู้ความเข้าใจและปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนด จึงจะทำให้เกิดคุณภาพการบริการพยาบาลได้ ซึ่งหลังการใช้รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยง พยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่มีความสามารถด้าน การพัฒนาและการประกันคุณภาพสูงขึ้น โดยเฉพาะรายชื่อการปฏิบัติกิจกรรม 5 ส มีความสามารถในระดับสูงกว่าข้ออื่นในด้านเดียวกัน เพราะเป็นกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติทุกวัน สอดคล้องกับ Van Eps, et al (2006) ซึ่งได้ทำการศึกษากการประเมินการปรับปรุงคุณภาพของนักเรียนพยาบาลปีสุดท้ายก่อนสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีโดยใช้ระบบที่เลี้ยงในการดูแลนักเรียนเป็นระยะเวลา 1 ปีประเมินผลโดยใช้กรอบแนวคิดการพัฒนาคุณภาพของเดมมิง (The Deming cycle of Plan, Do, Check and Act) ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนพยาบาลมีคุณภาพมากขึ้นมีความสามารถในการปฏิบัติทักษะการพยาบาลขั้นพื้นฐานและการปฏิบัติบทบาทของวิชาชีพ

ข้อจำกัดในการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้มีกลุ่มตัวอย่าง 19 คน ไม่ได้จัดเป็นกลุ่มควบคุม ผู้วิจัยจึงควบคุมการทดลองโดยใช้ระยะเวลา 1 เดือนเป็นเกณฑ์ในการวัดความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ก่อนการทดลองครั้งที่ 1 และก่อนการทดลองครั้งที่ 2

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการศึกษาพบว่าความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่หลังการใช้รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยง โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ดังนี้

1. จากการศึกษาวิจัยทำให้กลุ่มการพยาบาลมีรูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงเป็นรูปธรรมพยาบาลที่เลี้ยงมีการปฏิบัติงานเป็นแนวทางเดียวกันและผลการวิจัย พบว่า การใช้รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงส่งผลต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ ดังนั้นกลุ่มการพยาบาลควรกำหนดเป็นนโยบายเกี่ยวกับการนำรูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงไปใช้ในการพัฒนาบุคลากรใหม่ทางการพยาบาลในหอผู้ป่วยทุกหน่วยงานที่มีพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ หลังจากการปฐมนิเทศของกลุ่มการพยาบาล

2. จากการทดลอง พบว่า โปรแกรมการฝึกอบรมพยาบาลที่เลี้ยงใช้ระยะเวลา 2 วัน ทำให้พยาบาลที่เลี้ยงที่เข้ารับการอบรมมีเวลาในการฝึกทักษะที่จำเป็นในการปฏิบัติบทบาทพยาบาลที่เลี้ยงน้อยไป หากนำรูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงไปใช้ ควรเพิ่มระยะเวลาในการอบรมพยาบาลที่เลี้ยงอย่างน้อย 5 วัน เพื่อให้พยาบาลที่เลี้ยงได้มีโอกาสฝึกทักษะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติบทบาทพยาบาลที่เลี้ยงมากขึ้น

3. การประเมินความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่หลังการใช้รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยง ควรให้พยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่มีโอกาสประเมินตนเองและให้พยาบาลที่เลี้ยงมีส่วนร่วมในการประเมินเพื่อหาโอกาสในการพัฒนาตนเองทั้งในส่วนของพยาบาลที่เลี้ยงและพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่

4. จากการทดลอง พบว่า การมอบหมายงานให้พยาบาลที่เลี้ยงรับผิดชอบการปฏิบัติหน้าที่ประจำวันควบคู่กับการปฏิบัติบทบาทพยาบาลที่เลี้ยง ทำให้พยาบาลที่เลี้ยงมีเวลาไม่เพียงพอในการสอนงานแก่พยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ ควรปรับการมอบหมายงานให้พยาบาลที่เลี้ยงรับผิดชอบเฉพาะการเป็นพยาบาลที่เลี้ยงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติบทบาทพยาบาลที่เลี้ยงและพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่มีระดับความสามารถในการปฏิบัติงานเพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษา ติดตามประเมินผลการใช้รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงต่อความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะความสามารถด้านการดูแลผู้ป่วยและด้านการตัดสินใจและแก้ไขปัญหา ในหน่วยงานที่ต้องให้การพยาบาลเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและนำมาพัฒนารูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงต่อไป

2. จากผลการวิจัยพบว่าพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่มีความสามารถในการปฏิบัติงานเพิ่มขึ้นจากระดับปานกลางเป็นระดับดี ในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาผลของการใช้รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงร่วมกับปัจจัยการมีส่วนร่วมของพยาบาลที่เลี้ยงในการจัดโปรแกรมการอบรมพยาบาลที่เลี้ยง เพื่อพัฒนาระดับความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ให้สูงขึ้นเป็นระดับดีมาก